

Biogramy poetów i poetek nominowanych do Nagrody Literackiej Miasta Gdańska Europejski Poeta Wolności 2020

BOŚNIA I HERCEGOWINA

Darko Cvijetić ur. w 1968 r. w Prijedorze – bośniacko-hercegowiński poeta, prozaik, reżyser, aktor i dramaturg. Członek Pen Clubu Bośni i Hercegowiny i Stowarzyszenia Pisarzy Bośni i Hercegowiny. Pracuje jako reżyser i dramaturg w Teatrze Prijedor w Republice Serbskiej. Wydał tomy poetyckie: *Noćni Gorbačov* (1990, Nocny Gorbaczow), *Himenica* (1996, Hymenik), *Manifest Mlade Bosne* (2000, Manifest Młodej Bośni), *Passport for Sforland* (2004), *Masovne razglednice iz Bosne* (2012, Masowe pocztówki z Bośni), *Konopci s otiskom vrata* (2013, Sznurowe śladami szyi), *Mali ekshumatorski eseji* (2015, Małe eseje ekshumacyjne), *Emotikoni u Viberu* (2016, Emotikony na Viberze), *Paraolimpijske himne* (2017, Hymny paraolimpijskie), *Ježene kožice* (2017, Gęsia skórka). Jego wiersze tłumaczono na francuski, angielski, niemiecki, słoweński, hebrajski, albański, węgierski, polski, macedoński i jidysz. Jako aktor wystąpił m.in. w *Zbrodni i karze* (reż. Gradimir Gojer, 2007); *Grobowcu dla Borysa Dawidowicza* (reż. Gradimir Gojer, 2009); *Czekając na Godot* (reż. Radenko Bilbija Clow, 2004); *Końcówce* (reż. Dragoljub Mutić, 1990). Wyreżyserował sztuki: *Nije čovjek ko ne umre* (Nie jest człowiekiem, kto nie umrze) Velimira Stojanovicia (1991), *Srpska drama* (Serbski dramat) Sinišy Kovačevicia (1995), *Mandragora* Machiavellego (1997), *Galeb, paviljon 6, po A.P. Čehovu* (Mewa, pawilon 6 według Czechowa; 2007), *Taking sides* Ronalda Harwooda (2007), *Kwartet* Ronalda Harwooda (2012), *Feničanke, materijali* (Fenicjanki, materiały) – projekt autorski (2013); *Generacija bez kosti* (Pokolenie bez kości) – projekt autorski (2015) i *Bunar* (Studnia) Radmili Smiljanić (2016).

CZARNOGÓRA

Balša Brković ur. 1966 r. w Titogradzie, dzisiejsza Podgorica. Ukończył literaturoznawstwo na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu w Belgradzie. Opublikował sześć książek poetyckich (*Konji jedu breskve*, 1985; *Filip boje srebra*, 1991; *Rt Svete Marije*, 1993; *Contrapposto*, 1998; *Dvojenje*, 2001; *Crno igralište*, 2017), zbiór opowiadań (*Berlinski krug*, 2008) oraz powieści *Privatna galerija* (2002), *Paranoja u Podgorici* (2010), *Plaža Imelde Markos* (2013). Przekłady powieści *Privatna galerija* ukazały się w Czechach (2007), Słowenii (2006) oraz Albanii (2007). Opowiadanie *O Enropije Plamenac* (w tłumaczeniu Willa Firtha) zostało opublikowane w amerykańskiej antologii najlepszych europejskich opowiadań 2015 roku. Za powieść *Privatna galerija* Brković otrzymał nagrodę „Miroslavjevo jevanđelje” dla najlepszej książki prozatorskiej wydanej w Serbii i Czarnogórze w latach 2001 – 2003. Znalazła się ona również w 2002 r. w finałowym gronie czterech książek nominowanych do nagrody im. Mešy Selimovicia (przyznawanej za najlepszą powieść opublikowaną w Bośni i Hercegowinie, Serbii, Chorwacji i Czarnogórze). Tom *Crno igralište (Czarne boisko)* otrzymał w 2017 r. nagrodę im. Risto Ratkovicia za najlepszy tom poezji wydany w Serbii, Bośni i Hercegowinie, Chorwacji i Czarnogórze. Balša Brković zajmuje się również krytyką teatralną, historią i ideologią anarchizmu. Wieloletni redaktor rubryki kulturalnej czarnogórskiego dziennika *Vijesti*, oraz pomysłodawca sobotniego dodatku kulturalnego *Art*.

GRUZJA

Zwiad Ratiani, ur. 1971, poeta i tłumacz. Zwiad Ratiani jest częścią gruzińskiego środowiska literackiego i wydaje swoje prace drukiem od 1992 r. Opublikował pięć tomików poezji, równolegle będąc tłumaczem poezji angielskiej i niemieckiej. Spośród licznych tłumaczeń Zwiad Ratiani zapoznał gruzińskich czytelników z tak uznanymi dziełami, jak wiersze T.S. Eliota, E. Pounda, R. Frosta, M. Rilkego i Paula Celana. Za tłumaczenie twórczości tego ostatniego otrzymał Nagrodę Instytutu Goethego za najlepsze tłumaczenie roku. W 2005 r. Ratiani otrzymał najwyższą gruzińską literacką nagrodę SABA. Wiersze Ratianiego zostały przetłumaczone na język angielski, niemiecki, francuski, rosyjski, azerski, ukraiński, łotewski i inne. Jego poezja została opublikowana w licznych antologiach, m.in. *Ich aber will dem Kaukasos zu...* - Pop Verlag 2015, Niemcy; *Aus der Ferne* (Neue Georgische Lyrik), Corvinus Presse 2016, Niemcy.

IRLANDIA

Sinéad Morrissey, ur. 1972 r. w hrabstwie Armagh w Irlandii Północnej, dorastała w Belfaście. Ukończyła studia w Trinity College w Dublinie. Spędziła wiele lat poza Irlandią, m.in. w Japonii i Nowej Zelandii, a następnie powróciła do Belfastu. Miasto wybrało ją w 2014 roku na swoją Poetkę

Laureatkę, przyznając ten tytuł po raz pierwszy. Morrissey jest autorką sześciu tomów poetyckich: *There Was Fire in Vancouver* (1996), *Between Here and There* (2001), *The State of the Prisons* (2005), *Through the Square Window* (2009), *Parallax and Selected Poems* (2013), *On Balance* (2017). Tom *Parallax* został wyróżniony TS Eliot Prize i nominowany do National Book Critics Circle Award. Morrissey jest również laureatką Patrick Kavanagh Poetry Award, the Irish Times Poetry Now Award, stypendium Lannan Literary Fellowship oraz zdobywczynią pierwszego miejsca w UK National Poetry Competition w roku 2007. Tom *On Balance* otrzymał Forward Prize w kategorii za najlepszy zbiorek. Sinéad Morrissey uczy pisarstwa w Seamus Heaney Centre for Poetry na Queen's University w Belfaście oraz na Newcastle University.

LITWA

Agnė Žagrakalytė, ur. 1979 r. w Puodžiai w rejonie poswolskim na Litwie. Litewska poetka, powieściopisarka, eseistka, felietonistka. Ukończyła studia lituanistyczne na Uniwersytecie Pedagogicznym w Wilnie. Jako poetka zadebiutowała w 1996 roku, w tym samym roku, jeszcze przed ukazaniem się jej pierwszego tomiku, otrzymała nagrodę za najlepszy debiut poetycki. Obecnie wraz z rodziną mieszka w Brukseli. Píše eseje i felietony dla litewskich magazynów poświęconych kulturze. Pisząc szkicuje. Ćwiczy iaidō. Jest autorką trzech tomów poetyckich: *Išteku* (Wychodzę za mąż, 2003), *Visa tiesa apie Alisą Meler* (Cała prawda o Alicji Meler, 2008), *Štai* (Oto, 2017), a także dwóch powieści: opartej na faktach sagi rodzinnej *Eigulio duktė: byla F/117* (Córka drwala: sprawa nr F/117, 2013) i „komiksu słowem” *Klara* (Klara, 2014). Przekłady jej wierszy są publikowane w antologiach „młodej poezji litewskiej”: *Six Young Lithuanian Poets* (wybór K. S. Keys, 2002), *Artistic Cloning* (2010, tłum. J. Zdanys), *Coeurs ébouillantés: Nuplikytom širdim* (red. N. Barriere, D. Sakalauskaitė, 2013), *How the Earth Carries Us: New Lithuanian Poets* (red. M. Burokas, 2015). Laureatka litewskich nagród literackich, m.in. Nagrody im. Liūnė Sutemy (1996, dla debiutującej młodzieży), Nagrody im. Jurgi Ivanauskaitė, przyznawanej za „odwagę, otwartość i swobodę wypowiedzi artystycznej” (2014, za powieść *Eigulio duktė: byla F/117*), a także licznych nagród festiwalowych, m.in. festiwalu *Poezijos pavasaris* (Wiosna Poezji, 1998) i festiwalu *Poetinis Druskininkų ruduo* (Poetycka Jesień Druskiennik 2003). Tom *Štai* zdobył na Litwie pierwsze miejsce w plebiscycie *Książka Roku 2017* (w kategorii poezja). Twórczość Agnė Žagrakalytė była dotąd tłumaczona na języki angielski, francuski, niemiecki, słoweński, włoski, polski (publikacje w periodykach literackich).

LUKSEMBURG

Jean Portante, ur 1950r. w Differdange (Luksemburg), dokąd jego rodzice przybyli z Włoch. Wydał dotychczas kilkanaście zbiorów wierszy, kilka powieści i sztuk teatralnych, z których wiele przełożono na około 20 języków. Sam również zajmuje się tłumaczeniem literatury (przede wszystkim poezji) z kilku języków. Mieszka w Paryżu, ale blisko związany jest także z Luksemburgiem, gdzie jest dyrektorem artystycznym festiwalu poetyckiego „Printemps des poètes”, redaktorem literackim czasopisma „TRANSKRIT” oraz dziennikarzem tygodnika „Jeudi”; wykłada też w tamtejszym Institut national des langues. We Francji jest członkiem Académie Mallarmé oraz licznych jury nagród literackich (Apollinaire, Mallarmé, Max-Pol Fouchet, Yvan Goll etc.). Wraz z Caudem Couffonem wydaje serię *Cahiers latins* (wyd. Caractères). Razem z Jacques'em Darras i Jean-Yves'em Reuzeau powołał do życia czasopismo literackie „Inuits dans la jungle”. Laureat nagród Prix Ruteboef, Prix Tony Bourg, Prix Servais (dwukrotnie), Louis Montalo, Batty Weber. W roku 2003 otrzymał we Francji za całokształt twórczości Grand Prix d'automne de la Société des gens de lettres oraz Prix Mallarmé za tom poetycki *L'étrange langue*. W roku 2011 uhonorowano go luksemburską Nagrodą państwową za całokształt twórczości. Kilukrotnie odwiedził Polskę, gdzie miał kilka wieczorów autorskich (m. in. Czas Poetów - Poezja w czasie kryzysu, Lublin 2012, i Ars Cameralis, Katowice 2017).

ŁOTWA

Inga Gaile, ur. 1976, poetka, pisarka, tłumaczka, autorka sztuk teatralnych. Autorka sześciu tomików poezji, w tym jednego z poezją dla dzieci. Jako pisarka debiutowała w 2016 roku powieścią „Stikli” („The Glass Shards”), wydaną w ramach cyklu powieści historycznych „We. Latvia. The 20th Century”. W 2017 roku ukazała się jej powieść kryminalna („Invisibles”). W 2018 planowane jest wydanie zbioru opowiadań („Ways of milk”). Autorka przekładów twórczości poetów rosyjskojęzycznych na język łotewski. Jej twórczość była dotąd tłumaczona m.in. na angielski,

niemiecki, szwedzki, litewski i bengalski. W 2017 roku ukazał się tomik przekładów wierszy poetki „30 questions that people don't ask”, wydany po angielsku przez Pleiades Press (Missouri, USA) oraz po hiszpańsku wydany przez Circulo de Poesia (Peru, Chile). Inga Gaile jest przewodniczącą łotewskiego PEN Clubu. Poetka jest również organizatorką i uczestniczką stand-upów dla kobiet. Zdobywczyni wielu ważnych łotewskich nagród literackich, w tym nagrody im. Klāvsas Elsberga (1999) za swój debiutancki tomik poezji („Laiks bija iemīļējies”, 1999), nagrody im. Ojārsa Vācietisa (dwa razy: w 2004 i 2012 roku) za tomiki „raudāt nedrīkst smieties” (2004) oraz „Migla” (2012), Nagrody Literatury Łotewskiej (2015) za tomik poezji dla dzieci „Vai otrā grupa mani dzird?” (2014).

MALTA

Antoine Cassar, ur. 1978 r. w Londynie. maltański poeta, tłumacz oraz działacz kulturowy. Jego ostatnia książka, *Erbgħin Jum (40 Days*, wyd. EDE Books, 2017 r.) to zbiór wierszy o traumie dziecięcej, depresji oraz chodzeniu jako formie autoterapii, została nominowana w 2018 do Krajowej Nagrody Książkowej. *Passaport* (2009 r.), poemat wydany w formie antypaszportu dla wszystkich ludzi i pejzaży, ukazał się w jedenastu językach i został na Malcie adaptowany do wystawienia na scenie (nagroda dla Najlepszej Produkcji oraz Najlepszej Aktorki na MADC One Act Play Festival w 2010 r.), gościł też na scenach teatrów we Francji, Belgii, Włoszech i w Australii. Wielojęzyczny utwór Cassar'a *Merħba, a poem of hospitality* otrzymał w 2009 roku nagrodę United Planet Writing Prize. Pozostałe publikacje to m.in.: poemat *Mappa tal-Mediterran* (Għaqda tal-Malti, 2013 r.) oraz zbiór wierszy *Bejn / Between* (wyd. Skarta, 2011 r.). Jako tłumacz literacki Cassar przełożył na język angielski i hiszpański utwory wielu maltańskich pisarzy. Z ogromnym zaangażowaniem tłumaczy na język rodzimy poezję Pablo Nerudy i Walta Withmana. Na portalu społecznościowym stworzył projekt *Spread poetry, not fear* (ang. siej poezję, nie strach), który był reakcją na ataki paryskie w 2015 roku i powiązane z nimi sianie paniki w mediach oraz medialne manipulacje.